

Süleyman Demirel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Y.2006, C.11, S.1 s.233-252.

AB (AVRUPA BİRLİĞİ) VE MERMER SEKTÖRÜNDEKİ KOBİLER: AB'Yİ ALGILAMALARI VE BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

EU (EUROPEAN UNION) AND SMEs IN MARBLE INDUSTRY: THE DETERMINATION THEIR PERCEPTIONS AND KNOWLEDGE LEVEL ABOUT EU

Yrd.Doç.Dr.İsa İPÇİOĞLU*
Yrd.Doç.Dr.Gürkan HAŞİT**
Arş.Gör.Atıl TAŞER***

ÖZET

Bu araştırma da mermer sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin AB'yi nasıl algıladıkları ile ilgili görüş, düşünce ve bilgi düzeylerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamına Bilecik Mermer ve Granit Derneği'ne bağlı işletmeler alınmış ve bunlardan 16'sı ile mülakat yapılmıştır. Bu mülakatlar içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda araştırmaya katılan işletmelerin çoğunun AB'ye girilmesini desteklediği, genel olarak AB ile ilgili bilgilere sahip olduğu fakat kendi sektörleri ile ilgili spesifik bilgilere sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

This study aims to determine the ideas, believes and knowledge level of the SMEs in the marble industry related to how they perceive the EU. The companies, which are the members of Bilecik Association of Marble and Granite has been selected for the investigation, 16 SME members of the association have been interviewed in this research. A content analysis has been applied in order to evaluate interviews. The findings of the study highlight that majorities of the SMEs in the industry support joining the EU, and in general, they have enough information about the EU. However they do not have enough specific information about marble industry in the EU.

EU, SMEs, Marble Industry
AB, KOBİLER, Mermer Sektörü

* Dumlupınar Üniversitesi, Bilecik İİBF, İşletme Böl. Öğretim Üyesi

** Dumlupınar Üniversitesi, Bilecik İİBF, Kamu Yönetimi Böl. Öğretim Üyesi

*** Dumlupınar Üniversitesi, Bilecik İİBF, İşletme Böl. Araştırma Görevlisi

1. GİRİŞ

KOBİ'ler gerek Türkiye gerekse tüm dünya ülkelerinde istihdam yaratma özellikleri, yatırımlar içindeki oranları, toplam üretimdeki payları, ihracattaki yüzdeleri ve sosyal ekonomik sorunların çözümünde sağladıkları katkılar açısından ülke ekonomilerinin lokomotifi durumundadırlar¹. AB ile tam üyelik müzakerelerinde alınacak kararlar, sektörlere getirilen yeni standart ve koşullar Türkiye'deki KOBİ'leri de yakından etkileyecek, doğal olarak AB'ye tam üyelik gerçekleştiği takdirde Türkiye'deki bazı sektörler bu durumdan çok büyük kazanç sağlarken bazıları ise önemli ölçüde zarar görebilecektir. Türkiye'deki işletmelerin AB ile uyum çerçevesinde karşılaşabilecekleri riskleri azaltabilmek için, bu sürecin kendi sektörleri üzerindeki etkilerini gerçekçi bir şekilde tespit ederek, işletme süreçlerini bu standartlar doğrultusunda yapılandırmaları bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında çeşitli çerçeve programları dahilinde AB'nin KOBİ'lere sunmuş olduğu hibe fonlar da işletmeler açısından büyük fırsatlar yaratmaktadır. Bu programlar sayesinde Türk KOBİ'leri kendi inovasyonlarını, buluşlarını ortaya koyacak ve rekabet düzeylerini de arttıracaklardır. Tüm bu nedenlerden dolayı Türkiye'deki KOBİ'ler AB'ye entegre süreci içerisinde kendileri açısından ortaya çıkan bu fırsat ve tehlikeleri görebilmek için AB'nin yapısını, işleyişini ve nereye gittiğini kavramak zorundadırlar.

Türkiye'de mermer sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'ler dünyada bu sektörde önemli bir paya sahip olmaları ve bir çok ülkeye ihracat yapmaları nedeniyle AB'ye giriş süreci, hem bu sektördeki işletmeleri hem de ülke ekonomisini yakından etkileyecektir. Bu yüzden, mermercilik sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin AB ile ilgili bilgi düzeyleri, bakış açıları ile görüş ve düşüncelerinin incelenerek bu konuda bir durum tespitinin yapılması önem arz etmektedir.

2. DÜNYADA DOĞALTAŞ SEKTÖRÜ

Her geçen gün, gerek kullanım kolaylığı, gerek dayanıklılığı ve gerekse estetik görüntüsü dolayısıyla daha fazla tercih edilen doğal taşlara özellikle de mermer olarak adlandırılan karbonatlı kayaçlara olan ilgi artmaktadır.

Alp-Himalaya kuşağı içinde kalan Portekiz, İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye, İran ve Pakistan gibi ülkeler karbonatlı kayaç (mermer, kireçtaşı, traverten ve oniks) açısından büyük potansiyele sahiptirler². Dünyanın en zengin doğal taş yataklarının bulunduğu Alp kuşağında yer alan Türkiye, 5.1 milyar m³ (13.9 milyar ton) doğal taş rezervi ile dünyadaki 15 milyar m³'lük rezervin %33'üne sahiptir. Yurtdışında yapılan sektörel

¹ Muhittin ŞİMŞEK, Ekonominin Lokomotifi KOBİ'lerin Olmazsa Olmazları, Alfa Yayınları, 2002, s.1.

² Hülya YILMAZ ve Ruhan SAFEL, **Mermer Sektörü**, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. Temmuz 2004 s. 20.

incelemelerde ise Türkiye'nin payının dünya rezervlerinin yaklaşık %40'ına karşılık geldiği belirtilmektedir³.

Dünya doğal taş üretimi oldukça hızlı bir artış göstermektedir. 1986 yılında 22 milyon ton olan üretim, 2003 yılında 75 milyon tona yükselmiştir. Türkiye'nin üretimdeki payı ise 6 milyon ton ile % 8'e ulaşmıştır. Sektörde tüm rezervlerin % 40'ına sahip olan bir ülke için bu çok tatmin edici bir oran değil ise de tarih içinde yapılmış özellikle sektörel anlamda gelişmeye ket vurmuş olan maden ve çevre koruma kanunları sebebiyle 1985 yılından sonra kaynaklarını kullanabilen bir ülke için gelişimin ivmesini algılamak adına yüksek bir orandır⁴.

Doğal taş ihracatının ülkelere göre sıralamasının gösterildiği Tablo 1'e göre dünya doğal taş sektöründe Çin, İtalya, Hindistan, İspanya ve Türkiye dünya doğal taş üretiminin yaklaşık %70'ni gerçekleştirmekte olup, üretimini arttıran ülkeler sıralamasında Çin, Türkiye ve Brezilya ilk üç sırada yer almaktadır⁵.

Tablo 1: Dünya Doğal Taş İhracatında İlk 5 Ülke

	Ülke	Toplam(Ton)
1	Çin	5.700.000
2	İtalya	3.191.000
3	Hindistan	2.431.000
4	İspanya	1.843.000
5	Türkiye	1.469.000

Kaynak: <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10> (22.11.2005)

1985 sonrası pazara dahil olabilen Türkiye için pazara ve sektöre hakim ülkeler arasından bu noktaya gelebilmek Türkiye'nin mermer sektöründe gelişiminin bir işareti olarak kabul edilebilir.

Dünya doğal taş üretimi kıtalara göre değerlendirildiğinde Şekil 1'deki durum karşımıza çıkmaktadır. Buna göre Asya % 44 ile birinci sırada, Avrupa % 42 ile ikinci sırada yer almaktadır.⁶ Asya kıtasında bugüne kadar girdiği tüm sektörlerde mutlak bir fiyat hakimiyeti kuran Çin'e karşı Avrupa'nın kozu da Türkiye'dir⁷. Avrupa kıtası içerisinde en fazla kaynağa sahip olan bunu en fazla kullanılır hale taşıyan ve en fazla işleyen ülke Türkiye olurken elde edilen kar açısından bakıldığında liderlik İtalya'ya geçmektedir. Elde edilen katma değer Türkiye'nin üretimine oranla düşük kalmaktadır. Aynı durum Asya kıtasında hakim güç olan Çin için de geçerli olup ihracat rakamları açısından birinci olmasına rağmen ucuz mal satması

³ Stone Report Magazine, 13 Mart 2005.

⁴ Hale TENLİ, **Mermer Sektörünün Potansiyeli**, Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü, İzmir Ticaret Odası, İzmir, 2002, s. 8.

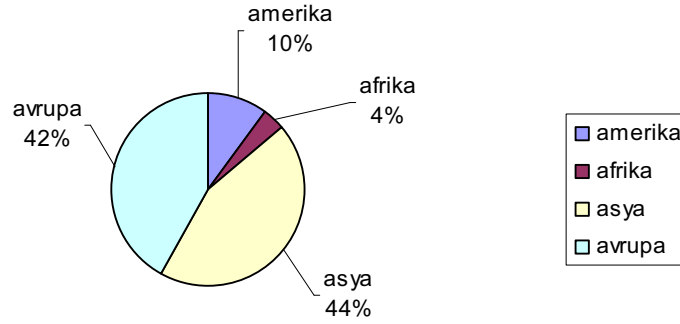
⁵ Ahmet SABUNCU, **Türkiyede Mermer Sektörü ve Marble 2004**, 10. Uluslar Arası Mermer, Doğal Taş ve Teknolojileri Fuarı, İzmir Ticaret Odası, İzmir, Nisan, 2004. s.3.

⁶ TENLİ, s.11.

⁷ Kazım BAYDİLLİ, "Vaat Vermekle Sermaye Tükenmiyor", **Türkiye Doğal Taş Ve Teknolojileri Sektörel Yayın Organı**, İstanbul, Nisan 2004, s. 7.

sebebiyle elde edilen katma değer açısından Çin oldukça gerilere düşmektedir.

Şekil 1: Kıtalara Göre Mermer Üretimi

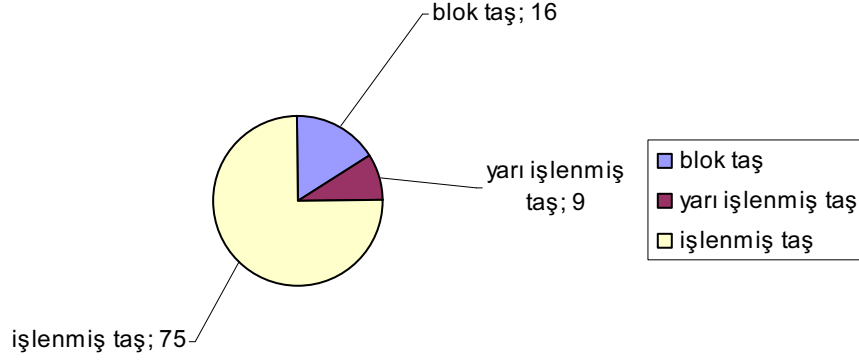
Kaynak: <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10>, (22.11.2005).

Dünya doğal taş ihracatında miktar olarak başı çeken ilk beş ülke Çin, İtalya, Hindistan, İspanya ve Türkiye olup, değer olarak en fazla payı alan ülkeler İtalya ve İspanya'dır⁸. Burada dikkat çeken unsur, ihracatta lider konumda olan Çin'in işlenmemiş ya da yarı işlenmiş doğal taş ithalatında da lider olduğu noktasıdır. Avrupa grubunda aynı durum İtalya için geçerlidir. İthalat yapmakta olan ülkelerin bu durumunun en büyük sebebi yeterli rezervlerinin olmaması olarak açıklanabilir. Gerçekte sektör genelinde ham kaynağa sahip olunması işlenmesi kadar kar sağlamamakta olup özellikle elde edilen katma değer rezerve sahip olan ülkeye değil de genelde Şekil 2 de gösterildiği gibi doğal taşları işleyen ülkeye kalmaktadır.

Elbette yadsınamaz bir gerçek olan kaynağa yakınlık rezervleri kullanıma açarken aynı zamanda işleyen ülkeler için oldukça büyük oranlarda karlılık sağlayacaktır. Kullanılmakta olan kaynağın taşımalarının maliyetinin yüksekliği ve üretim sırasında ve öncesinde yaşanması yüksek ihtimal olan hatalar ve belki de en önemlisi bölgesel olarak farklılık gösteren doğal taş karakteristikleri sebebiyle kaynağa yakın kurulan işleme tesisleri sektörde karlılığın temel yaklaşımıdır.

⁸ TENLİ, s. 15

Şekil 2: Doğal Taş İhracatının Katma Değer Dağılımı

Kaynak: <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10>, (22.11.2005).

Tablo 2’de verilen projeksiyonlar, 2003 yılında yaklaşık 75 milyon ton olan dünya doğal taş üretiminin, 2010 yılında 116 milyon tona, 2025 yılında ise 320 milyon tona çıkacağını göstermektedir. Doğal taş tüketimindeki artış hızı aynı şekilde devam ederse, 2002 yılında yaklaşık 736 milyon m² olan dünya doğal taş tüketiminin, 2010 yılında 1.2 milyar m²’ye, 2025 yılında ise 3.4 milyar m²’ye çıkacağı tahmin edilmektedir. Görüldüğü üzere devamlı artan bir ivme çizen sektör daha uzun yıllar karlılık sağlamaya devam edebilecektir.

Tablo 2: Dünya Doğal Taş Üretim Projeksiyonu (Milyon Ton)

Yıllar	Ham	Artık	İşlenmiş
2005	82	34	49
2010	116	47	69
2015	163	67	96
2020	228	93	135
2025	320	131	189

Kaynak: <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10>, (22.11.2005).

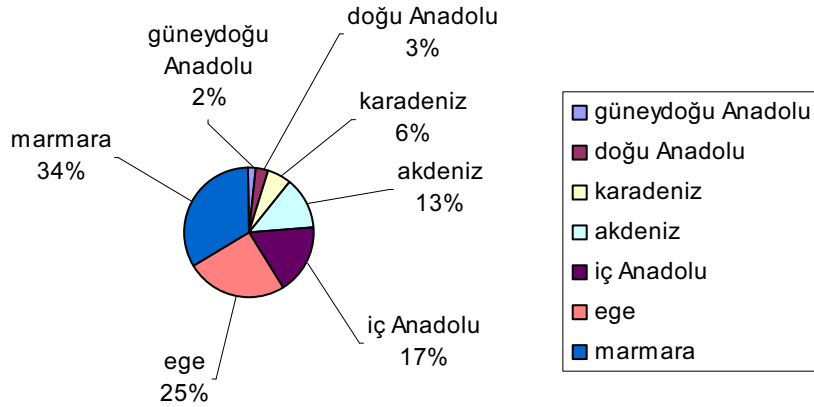
3. TÜRKİYE’DE MERMER SEKTÖRÜ

Dünyadaki tüm mermer rezervlerinin % 40’ının Türkiye’de olduğu tahmin edilmektedir. Toplam rezervi 13.9 milyar ton (yaklaşık 5,1 milyar m³)

olan Türkiye'nin, 1,6 milyar ton civarındaki görünür rezervi, bugünkü temposuyla, dünya tüketimini 80 yıl karşılayabilecek düzeydedir⁹.

Ülkemizde 80'in üzerinde değişik yapıda, 120'nin üzerinde değişik renk ve desende mermer rezervi belirlenmiştir. Uluslararası piyasalarda en tanınmış mermer çeşitleri, Süpren, Elazığ Vişne, Akşehir Siyah, Manyas Beyaz, Bilecik Bej, Kaplan Postu, Denizli Traverten, Ege Bordo, Milas Leylak, Gemlik Diyabaz ve Afyon Şeker'dir. Sektörde yaklaşık 800 ocak, 1500 fabrika ve 7000 civarında atölye, 2005 yılı itibariyle faaliyet göstermektedir¹⁰. Şekil 3'de belirtildiği üzere ocakların % 60'ı Ege ve Marmara Bölgesinde yoğunlaşmıştır. Mevcut ocakların % 27'si Balıkesir, % 24'ü Afyon, % 12'si Bilecik, % 8'i Denizli, % 6'sı Muğla ve % 4'ü de Eskişehir illerinde yer almaktadır. Bu bölgelerdeki üretim tüm üretimin % 65'ini oluşturmaktadır. Bu oranlar göz önüne alındığı takdirde çalışmada araştırma kapsamına alınan Bilecik ilinin mermer üretimi içerisinde önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Bilecik ili Türkiye'de üretim sıralamasında ilk beş ilden birisi olmakta ve yıllık 450 milyon m³ rezervi ile sektörde önemli bir yer tutmaktadır¹¹.

Şekil 3: Mermerin Bölgesel Dağılımı

Kaynak: <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10>, (22.11.2005).

Özellikle son yıllarda ham kaynakları olmayan ülkelerle yapılan ikili anlaşmalar sayesinde gerekli olan yabancı sermaye girişinin önü açılmakta ve farklı yabancı firmaların isimleri altında dünyanın farklı ülkelerine mermer ve doğal taş ihracatı yapılabilmektedir. Şekil 4'de vurgulandığı üzere mermer ihracatımızda son yıllarda gözlenen büyük artış özellikle AB'ye bağlı ülkeler

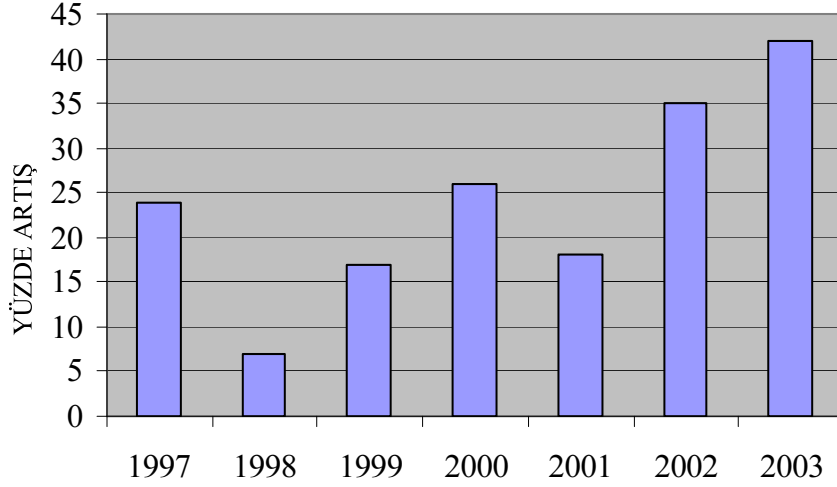
⁹ Turkish Time, Doğal Taş: Tek Eksik, Teknoloji , http://www.turkishtime.org/mayis/80_tr.htm, (22.11.2005).

¹⁰ TENLİ, s.7

¹¹ TENLİ, s.7

ve Amerika Birleşik Devletleri ile yapılmış olan ikili anlaşmaların bir sonucudur¹².

Şekil 4: Türkiye'nin Yıllara Göre Doğal Taş Üretimindeki Artış

Kaynak: [http://www.tumner.org.tr/index.php?n=10,\(22.11.2005\)](http://www.tumner.org.tr/index.php?n=10,(22.11.2005)).

Bu gelişmenin devamlılığının sağlanması için sektörel anlamda ihtiyaç duyulan yapılanmaya gidilmekte olup özellikle KOBİ şeklinde faaliyet gösteren işletmeler özendirilerek sayılarında artış sağlanılmaya çalışılmaktadır. Her bölgede farklı bir yapıya (yer üstü ve yer altı farklılıkları sonucu) sahip olan doğal taş rezervlerimizin yeryüzüne çıkarılması ve aynı zamanda işlenmesi için gerekli olan firma çeşitliliği KOBİ'lerin teşvik edilmesi ile mümkün olabileceği anlaşılmıştır¹³.

4. AB VE KOBİ'LER

AB'ye göre bir işletmenin 250 kişiden az çalışanı var ve cirosu 50 milyon Euro'dan az ise orta ölçekli, 50 kişiden daha az çalışanı ve cirosu 10 milyon Euro'dan az ise küçük ölçekli ve eğer 10 kişiden daha az çalışanı var

¹² SABUNCU, s.3.

¹³ YILMAZ, s.15.

ve cirosu 2 milyon Euro'dan az ise mikro ölçekli işletmeler olarak tanımlanmaktadır¹⁴.

Burada dikkate edilmesi gereken noktaların başında AB'ye dahil olacak bir ülkenin birlik içindeki başka bir ülkeyle ticari anlaşmalarının olması ve KOBİ olarak tanımlanan küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayıca fazla olması gelmektedir. Özellikle serbest pazar anlayışı içinde yer almak isteyen ticari yapılanmalarda önemli bir yer tutan ve rekabeti ve pazardaki kaliteyi artıran KOBİ'ler sayesinde gerek ticari gerekse istihdam anlamında sağlanacak avantajlardır.

Avrupa birliği'ne üye ve aday ülkelerde faaliyet gösteren KOBİ'ler için yapılan özendirici çalışmaları ise hibe, kredi, know-how ve eğitim oluşturmaktadır. Teşvik ve destek kapsamında yer alan unsurlar ise: ihracatı geliştirme, yeni pazarlar edinme ve yurtdışı pazarlarda yapılanma, pazar araştırması, markalaşma ve tanıtım, teknoloji yatırımları, fuarlara katılım, ekipman alımı, üretim-idari-alt yapı yatırımları, ürün ve teknoloji geliştirme, kurumsallaşma ve yönetim organizasyonu, danışmanlık, personel eğitimleri, bilgi paylaşımı, iş toplantı ve organizasyonları, internet çözümleri bu desteklerden en çok kullanılanlarıdır¹⁵.

Ancak sektörel bazda özendiriciler ve teşvikler ele alınacak olursa, üye ülkelerde kendi iç dinamiklerini harekete geçirecek farklı uygulamalar da söz konusu olabilmektedir. Örnek olarak İtalya başta olmak üzere İspanya ve Portekiz, amortismanları sıfırlanmış kurulu tesislerine idame yatırımları yaparak maliyetleri azaltma yoluna gitmektedir. Aynı şekilde devlet teşvikleri açısından İtalya ve İspanya'da dolaylı teşvikler uygulanmaktadır. Ayrıca bazı ekonomik birliklerin kendi üyesi ülkelere tanıdığı alım öncelikleri İtalya, İspanya, ve Portekiz için avantaj sağlamaktadır. Aynı şekilde Asya'ya hakim olan Çin'de de ülkeye mal getiren gemilerin yük talepleri navlunları düşürmekte, devlet aracılığı ile sürdürülen liman hizmetlerinin ucuzluğu, Çin için avantaj sağlamaktadır. İtalya, İspanya, ve İsrail gibi ülkeler üretim noktalarından ham ve yarı mamulleri ithal edip işledikten sonra ihraç etmekte ve/veya doğrudan re-export işlemi yapmaktadır. Bu işlemler başlangıçta hem üretici ülke için hem de işlenen ülke için yararlı sonuçlar sağlamaktadır¹⁶.

Avrupa birliği bünyesinde özellikle 6. Çerçeve programı dahilinde ortaya konan ve tüm KOBİ'leri yakından ilgilendiren uygulamalar gündeme gelmiştir. Bu uygulamaların dahilinde Avrupa birliği fonlarından ve pazarından faydalanmak mümkün olmuştur. Bu sağlanması mümkün olan faydaları ve kullanılması durumunda elde edilecek fırsatları alt alta yazacak olursak eğer, bunlardan ilki ve belki de en önemlisi büyük pazar fırsatıdır. Büyük pazar fırsatından kast edilen ; 470 milyon alım gücü yüksek bireyden

¹⁴ Seçil (Vural) BAŞMANAV, **AB Terminolojisinde KOBİ'ler ile İlgili Sözcük ve Kavramlar**, T.C. Sanayi Ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Haziran 2001, s. 96.

¹⁵ <http://www.Avrupabilgimerkezi/Mermer.Htm>, (18.11.2005).

¹⁶ <http://www.tmmob.org.tr/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=112>, (15.11.2005).

oluşan 10 trilyon euro hasılatlı pazar ile KOBİ'lere yeni iş olanakları, yeni müşteriler sunmaktadır¹⁷. Aynı şekilde özellikle yabancı yatırımcıya kaynak temini noktasında kucak açan KOBİ'ler için istikrar ve güven ortamı sağlanması kolaylaşacak ve farklı Avrupa Birliği ülkelerinden yatırımcıların KOBİ'lerle ortak yatırımlar yapması imkanı ortaya çıkacaktır.

Avrupa Birliği'nden neredeyse tüm alanlarda faal durumda olan pek çok kaynaktan birisi de KOBİ'ler için ayrılmıştır. Bu kaynaklar sayesinde yeni finansal olanaklar ortaya çıkabilmekte ve gelecekte ihtiyaç duyulabilecek alanlara yatırım yapılması ya da kaynak aktarılması noktalarında kullanılabilir. 6. Çerçeve programına uygun olarak adlandırılan bu olanaklar¹⁸:

- KOBİ Kredi Garantileri ;
  - Kredi garantileri
  - Mikro kredi portföyleri için garantiler,
  - Kontrgarantiler veya ortak garantiler,
  - Bilgi İletişim Teknolojileri garantileri
- Çekirdek Sermaye Hareketi
- Avrupa Teknolojik Kolaylıkları (ETF)'dir.

Sadece bu finansal olanakları sunmakla kalmayan Avrupa Birliği Genişleme Komisyonu üyeleri aynı zamanda geleceğe dönük bir projeksiyon da yaparak 2010 yılına kadar olan sürede yapılması gereken programı da açıklamışlardır. Çok yıllık program, 2010 yılı ve işletmeler Avrupa'sı olma yönündeki 2005 yılı hedefi doğrultusunda hazırlanan 2001-2005 yıllarını kapsamaktadır. Bu program, Aralık 2000 tarihli konsey kararı ile kabul edilmiştir. AB siyasi anlamın ötesinde, aday ülkelerin entegrasyonu, iç pazarın dengesinin sağlanması amacıyla aday ülkeler programların tasarımı, hedef, bütçe ve fiili uygulamadaki projelerin amaçları, ihale usulleri, ve tüm değerlendirme mekanizmalarına ortak edilmektedirler. Bu amaçlar ;

“1. Bilgiye dayalı, uluslararası boyutlarda bir ekonomik ortamda iş dünyasının büyümesini ve rekabet edebilirliğini sağlamak, 2. Girişimciliği teşvik etmek, 3. İş ortamının idari ve düzenleyici çerçevesini basitleştirmek ve iyileştirmek, böylece araştırma, yenilik ve özellikle iş olanaklarının yaratılmasına imkan sağlamak, 4. Özellikle KOBİ'ler olmak üzere işletmelerin finansal ortamını geliştirmek, 5. İşletmelerin, Topluluğun destek hizmetlerine, programlarına ve bilgi ağlarına ulaşmalarını kolaylaştırmak ve bu kolaylıkların koordinasyonunu geliştirmek.”

olarak açıklanmaktadır¹⁹.

¹⁷ <http://www.Gaziantepeic.Org/Index.Php?Sf=15>, (15.11.2005).

¹⁸ Mustafa H.ÇOLAKOĞLU, **KOBİ Rehberi**, TOBB Genel Yayın No Genel : 359, Yorum Matbaacılık, Ankara 2002, s. 32.

¹⁹ <http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/BilgiBankasi/12/KOBITesvikTebliğ.pdf>, (13.11.2005).

Avrupa Birliği'nin ana amacının ekonomik güç olmak olduğu düşünüldüğünde, bilimsel araştırmaların ve teknolojik gelişmelerin desteklenmesi bu sayede ABD ve Japonya gibi ülkelerle daha iyi yarışabilmeyi sağlamak için Lizbon kriterleri politikalarını benimseyen AB 2010 yılına kadar bilimsel mükemmeliyet ve küresel düzeyde rekabet yeteneklerine ulaşmayı planlamaktadır. Bu amaçla öncelikli alanlar belirlemiş bunun yanında çeşitli özel programlarla gelişmenin artırılmasını hedeflemiştir. Altıncı Çerçeve içinde bulunan tüm tematik alanların (*tematik alanlar: gen bilimi ve sağlık biyoteknolojisi bilgi toplumu teknolojileri nano-teknolojiler, akıllı malzemeler ve yeni üretim süreçleri havacılık ve uzay gıda kalitesi ve güvenliği sürdürülebilir kalkınma Avrupa açık bilgi toplumuna yurttaşlık ve yönetim*) toplam 12 milyar Euro'ya yaklaşan bütçelerinin %15'i KOBİ'lere yönelik olarak harcanacaktır²⁰.

Sağlanacak olan destekler elbette sadece finansal konularla sınırlı tutulmamaktadır. Öncelikle KOBİ'lere özel "Yatay Araştırma Etkinlikleri" müstakil işletmelere veya birliklere uygun şekilde düzenlenecek ve gerekli olan alt yapı çalışmalarında yeniliklerden faydalanılması ve gerekli durumlarda yeniliklerin ortaya konması noktasında çalışılması sağlanacaktır. Aynı şekilde tüm dünyada ortaya çıkan farklı üretim ve yönetim teknik ve uygulamalarından da haberdar olunması amaçlı, gündemi takip edebilmeyi sağlayan ekonomik ve teknolojik istihbarat üzerinde de çalışarak gerekli olan yenilenme ve inovasyon faaliyetlerinde öne çıkma şansının sağlanması içinde gerekli olan destek ve hizmet sağlanmaktadır²¹.

5. METODOLOJİ

5.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı mermercilik sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin AB'yi nasıl algıladıkları ile ilgili görüş, düşünce ve bilgi düzeylerinin ortaya konulmasıdır. Bu genel amaç çerçevesinde sırasıyla aşağıdaki konular hakkında sektördeki KOBİ'lerin görüşlerine başvurulmuştur:

- AB'nin kendileri için ne ifade ettiği,
- AB'nin ülkemiz açısından yaratacağı fırsat ve tehlikeler,
- AB'nin sektördeki KOBİ'ler açısından yaratacağı fırsat ve tehlikeler,
- AB'nin sektör ile ilgili standart ve kriterleri,
- Sektörün AB'ye girmeyi desteklemesi ve girmeye hazır olup olmaması,
- AB'nin KOBİ'lere sağladığı fonlar, 6. ve 7. çerçeve programları,

²⁰ <http://www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/politika/b5.html>, (12.11.2005).

²¹ <http://www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/politika/b7.html>, (12.11.2005).

- AB'ye bağlı üye ülkelere sektördeki KOBİ'lerin ticari ilişkilerinin düzeyi, rekabet edebilirlik düzeyleri ve karşılaşılan sorunlar,
- AB'ye tam üye olunmasının bu sorunları çözüp çözemeyeceği ve rekabet düzeyini arttırıp arttırmayacağı,
- AB'ye entegre sürecinde bu sektördeki KOBİ'lerin devletten beklentileri.

Bu araştırmada elde edilen bilgiler neticesinde AB'ye entegrasyon sürecinde mermer sektöründeki KOBİ'lerin AB ile ilgili yukarıdaki kararları için değerlendirme ve öneriler ileri sürülmüştür.

5.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma mermercilik sektöründe faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerinde yapılmıştır. Araştırma kapsamına Bilecik Mermer ve Granit Derneği'ne bağlı 32 işletme alınmış ve bu işletmelerden 16 tanesi ile mülakat yapılmıştır. Araştırmada KOBİ ölçütü olarak Avrupa Komisyonu'nun ileri sürdüğü KOBİ ölçütleri dikkate alınmıştır.

5.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veriler işletme sahip ve yöneticileri ile karşılıklı mülakatlar yapılarak toplanmıştır. Araştırmaya katılanlara konuyla ilgili hazırlanan mülakat formu çerçevesinde sorular yöneltilmiş, cevaplar gerek dijital ortamda gerekse not tutularak kayıt altına alınmıştır. Mülakat formu çerçevesinde hazırlanan 14 soru şunlardır.

- Size göre Avrupa Birliği (AB) nedir?
- Size göre Türkiye AB'ye kabul edilecek mi? Türkiye'nin AB'ye girmesinin ülkemiz açısından getireceği fırsat ve tehlikeler nelerdir?
- Türkiye'nin AB tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'ler açısından hangi bakımlardan fırsatlar doğuracak, hangi bakımlardan tehlikeler yaratacaktır?
- AB'nin mermer sektörü ile ilgili standart ve kriterleri var mıdır? Varsa bunlar nelerdir? (çevre vb.)
- Mermer sektörü açısından AB'ye girmeyi destekliyor musunuz? Sektör açısından AB'ye girmeye hazır mısınız?
- AB'nin KOBİ'lere sağlamış olduğu fonlar konusunda bilginiz var mı?
- AB'nin 6. ve 7. Çerçeve Programları hakkında bilginiz var mı?
- AB'ne bağlı üye ülkelerle ticari ilişkileriniz ne düzeydedir?
- Bu ticari ilişkiler sırasında KOBİ'lerin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
- Şu anda bu ülkelerle sektörünüzdeki KOBİ'lerin rekabet edebilirlik düzeyi nedir?
- Türkiye'nin AB'ye tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'lerin bu ülkelerle ilişkileri sırasında karşılaştığı sorunları çözer mi?

- Türkiye'nin AB'ye tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'lerin şu an karşılaştığı genel sorunları çözer mi?
- Türkiye'nin AB tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'lerin AB KOBİ'leri ile rekabet edebilirlik düzeyleri dengeli bir biçimde olabilir mi?
- AB'ye entegre süreci içerisinde sektörünüzdeki KOBİ'ler için devletten neler beklemektesiniz?

Bu mülakat formu çerçevesinde kayıt altına alınan görüşme metinleri nitel analiz tekniklerinden içerik analizine tabi tutularak yansız, sistematik ve sayısal olarak sınıflandırılıp değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmada elde edilen bulgular içerik analiz metodu yoluyla verileştirilmiştir. Yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler toplanmış ve verilen tüm cevaplardan elde edilen kelime, cümle ya da anlamlar düzenlenerek anahtar kelimeler haline getirilmiştir. Bu anahtar kelimelerin sıklığı ve uygulama sırasında mülakata tabii tutulan işletme sahiplerinin algılamalarının yoğunlaştığı anahtar kelimeler tespit edilmiş ve sonuçlar bu tercihlerdeki frekans hesaplamalarıyla ortaya konmaya çalışılmıştır. İçerik analizinin yapılabilmesi için ilk etapta gerekli olan yapılacak uygulamanın aşamalarının tespit edilmesidir. Bu aşamalar şunlardır²²:

- örneklemin belirlenmesi
- çözümlene kategorilerinin belirlenmesi
- çözümlene birimlerinin belirlenmesi
- sayma sisteminin belirlenmesi.

Yapılan çalışmada örneklem tespit edilerek araştırmanın kapsamında detaylı olarak sınırları çizilmiş olup, mülakatta sorulan sorular kategoriler olarak belirlenmiş ve mülakata dahil edilen işletme yöneticilerinin bu sorulara verdikleri yanıtlar da birimler olarak kabul edilmiştir. Sayma sistemi ise sorulan sorulara verilen cevapların yoğunlukları ile bağlantılı şekilde her tespit edilen birim cevabın değeri +1 olarak frekansa toplanmıştır. Mülakattın bu şekilde verileştirilmesinden elde edilen fayda ise yapılan çalışmada yeterince teknik bilgisi olmayan işletme yöneticilerinin yönlendirilmeden gerçekten ne düşündükleri ve ne bildikleri konularında bilgi sahibi olunabilmesidir

6. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE SONUÇLARI

“Size göre Avrupa Birliği (AB) nedir?” şeklinde sorulan ilk soruya verilen cevaplar içerik testine tabi tutulmuş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan çoğu işletme AB'yi genel olarak standartların ve kalitenin yükseltilmesi, serbest dolaşım sonucu yeni

²² Ali ARSEVEN, *Alan Araştırma Yöntemi*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2001, s. 36

pazarlara girilmesi için sektöre ve ülke ekonomisine destek sağlayacak bir ekonomik ve toplumsal birlik olarak görmektedir. Sayıları az olmakla birlikte bazı işletmeler ise AB'nin bir Hıristiyan kulübü olduğunu düşünmekte ancak bu sürecin ülkeye ve sektöre çağdaşlaşma yolunda yeni hedef ve standartlar getirdiğini ifade etmektedirler.

Tablo 3: Avrupa Birliği Nedir?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Pazar	5
Hiçbir şey	1
Sömürü Grubu	1
Güçlü Devletler	3
Hıristiyan Topluluğu	2
Standartların Oluşması	3
Ekonomik Birlik	2

“Size göre Türkiye'yi AB'ye alacaklar mı? Türkiye'nin AB'ye girmesinin ülkemiz açısından getireceği fırsat ve tehlikeler nelerdir?” olarak katılımcılara yöneltilen 2. soruya verilen cevaplar aşağıdaki şekilde verileştirilmiştir.

Tablo 4: Türkiye'yi AB'ye Alacaklar mı?

AB Katılımı	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Evet Ama Zor	7
Hayır	4
Almasınlar	3
Evet	2

Sektördeki işletmelerin sahip ve yöneticileri ülkemizin AB'ye kabul edilmesinin çok güç olacağını bazıları ise alınamayacağımızı ve alınmamız halinde bizi önemli zorluklar beklediğini düşünmekle birlikte, eğer ülkemiz için AB'ye tam üyelik gerçekleşirse serbest dolaşım hakkı işletmelerimizin uluslararası alanda bazı bürokratik engellerden (vize gibi) kurtulmalarını sağlayarak pazarlama güçlerini artıracak, çalışma hayatına düzen, eşit rekabet ve standartlar getirebilecektir. Uzun dönemde ülkemiz ekonomisine katkısı yüksek olacaktır. AB ile uyum ülkemiz işletmelerine belirli kural ve standartlar getireceğinden bunlara uyum gösteremeyen işletmeler yok olabilecektir. Ayrıca uzun vadede bazı sektörlerin rekabet güçleri azalarak özellikle maden sektöründeki kaynaklarımızın yabancı işletmelerin eline geçmesi gibi riskler yaşanabilecektir.

Tablo 5: AB'ye Girilmesi Durumunda Fırsatlar Ve Tehditler Neler Olur?

Fırsat Ve Tehditler	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Rekabet	7
Hiçbir şey Olmaz	3
Kendimize Yeteriz	2
Standart	2
Faydası Olur	2
Pazar	2

“Türkiye'nin AB'ye tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'ler açısından hangi bakımlardan fırsatlar doğuracak, hangi bakımlardan tehlikeler yaratacaktır?” şeklinde yöneltilen soruya verilen cevaplar derlenerek aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

Tablo 6: Sektörel Anlamda Fırsatlar ve Tehditler Nelerdir?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Kapanmalar Olacaktır	4
Pazar	4
Kalite Artışı	3
Standart	3
Rekabet	3
Yatırım Artacak	2
Teknoloji Az	1
Kota	1
Sorun Yok	1
Kapasite	1

Türkiye'nin AB'ye tam üye olmasının mermer sektöründeki KOBİ'ler açısından doğurabileceği fırsat ve riskler konusundaki yöneticilerin görüşleri ise şunlardır: AB'ye girmek daha çok ve farklı pazara girilmesine ve daha kolay satış fırsatları yaratılmasına yol açacaktır. AB'den gelebilecek fonlarla yeni yatırımlar yapılabilir. AB'nin denenmiş sistemli çalışma teknikleri sektördeki faaliyet gösteren KOBİ'ler de uygulanarak kalite anlamında önemli gelişmeler sağlanabilecektir. Riskler konusundaki temel görüşler ise şunlardır: Sektördeki bazı KOBİ'ler AB normlarına ayak uyduramayıp kapanma tehlikesiyle karşılaşabilecektir. Kısa vadede maliyet ve uyum sorunu yaşanabilecektir. Özellikle mermer sektöründe ocaklar AB standartlarına uyum açısından daha büyük sorun yaşayabileceklerdir. Kalite açısından da bazı problemlerle karşılaşılabilir. Sektördeki işletme sahibi ve yöneticilerin özellikle üzerinde durdukları risk faktörü ise, işletmelerin büyük rekabet üstünlüğünü oluşturan ve sektöre hammadde

sağlayan mermer ocaklarının sektördeki yabancı işletmelerin eline geçmesi konusundaki kaygıdır.

“AB'nin mermer sektörü ile ilgili standart ve kriterleri var mıdır? Bunlar nelerdir? (çevre vb.)” sorusu katılımcılara sorulmuş ve aşığdaki veriler elde edilmiştir.

Tablo 7: Standartlar ve Kriterler Nelerdir?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Çevre Yasası	7
Bilmiyorum	3
Tonaj	2
ISO 9001	2
Vardır	1
Ambalaj	1

AB'nin mermer sektörüyle ilgili standart ölçütleri hakkında sektördeki işletmelerin çoğunluğunun belirli bir bilgisi bulunmamaktadır. Çok az işletme AB'ye üye ülkelerde mermer işletmelerinin kapalı olarak işletildiğini, devletin işletmelere özellikle çevre ve üretim süreçlerinde önemli yaptırımlar getirdiğini, mermer taşıma konusunda tonaj sınırlamaları olduğunu ifade etmişlerdir.

“Mermer sektörü açısından AB'ye girmeyi destekliyor musunuz? Sektör açısından AB'ye girmeye hazır mısınız?” sorusuna alınan 2 farklı soru birlikte verileştirilmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 8: AB'ye Girmeyi Sektörel Anlamda Destekliyor musunuz?

<u>Destek</u>	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Evet	12
Hayır	4

Tablo 9: AB'ye Girmeye Sektörel Anlamda Hazır mısınız?

<u>Hazırlık</u>	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Hayır	11
Evet	5

Mermer sektöründeki işletmeler, AB'ye girilmesini büyük çoğunlukla desteklemekte ve AB'ye girmeye hazır olduklarını belirtmektedirler. Özellikle uluslararası piyasalarda Çin'le rekabette büyük bir avantaj sağlayacaklarına inanmakta, AB'ye girilmesinin aşırı talep

artışından kaynaklanabilecek yatırımlarla ilgili bazı olumsuzluklara da yol açabileceğini belirtmektedirler.

“AB’nin KOBİ’lere sağlamış olduğu fonlar konusunda bilginiz var mı? AB’nin 6. ve 7. Çerçeve Programları hakkında bilginiz var mı?” şeklinde 2 farklı soru yöneltilmiş olup bu sorulara verilen cevapların AB bilgi düzeyi algılaması konusunda cevap aradığı kabul edildiği için birlikte yorumlanmasında fayda görülmüş ve bu sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 10: Sağlanan Fonlar Konusunda Bilginiz Var Mı?

Fonlar	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Hayır	10
Evet	6

Tablo 11: 6.ve 7. Çerçeve Programlar Konusunda Bilginiz Var Mı?

Çerçeve Program	
KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Hayır	15
Evet	1

Sektördeki işletmelerin AB’nin KOBİ’lere sağlamış olduğu fonlar konusunda bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Bilgileri olduğunu söyleyen işletmeler ise bu fonların kredi ve altyapı desteği alanında yapıldığını ancak sektörleri açısından yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Mermer sektöründeki işletmelerin neredeyse tamamına yakını AB’nin çerçeve programları hakkında bilgilerinin olmadığını söylemiştir.

“Şu anda bu ülkelerle sektörünüzdeki KOBİ’lerin rekabet edebilirlik düzeyi nedir?” Sorusuna verilen yanıtlar ışığında elde edilen analiz sonuçlarına göre aşağıdaki veriler derlenmiştir.

Tablo 12: Rekabet Düzeyi Nedir?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Rekabet eder	16
Rekabet edemez	3

Sektörde faal olarak ihracat yapan işletmelerin genelde kendilerine olan özgüvenlerinin yerinde olduğu ve şu anki durumda dahi rekabet konusunda karamsarlık yaşanmadığı açıktır. Sektörün asıl beklentisi içinde olduğu konulardan olan teşvik ve desteklemelerinde olması halinde rekabet konusunda tüm dünyayla mücadele edebileceği görüşü genel kanaat olarak sektörde mevcuttur.

“Türkiye’nin AB’ye tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ’lerin bu ülkelerle ilişkileri sırasında karşılaştığı sorunları çözer mi?” sorusuna alına

tepkilerden elde edilen analiz sonucu ortaya çıkan veriler aşağıdaki gibi derlenmiştir.

Tablo 13: AB Üyeliği Sektörel Sorunları Çözmeye Yeter mi?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Hayır	3
Evet	12
Sorun zaten yok	1

Sektörün genelinde özellikle Avrupa Birliği'ne bağlı ülkelerden alınan siparişlerin yerine getirilmesi sırasında yaşanan sorunlar öne çıkmaktadır. Standartların bütün halini alması ve üye ülkelerle gerek ticari gerekse hukuksal anlamda aynı platformun paylaşılabilmesi sonucu sektörün yaşadığı sorunlardan kurtulmak mümkün gözükmemektedir.

Aynı şekilde "Türkiye'nin AB'ne tam üye olması KOBİ'lerin şu anda karşılaştığı sorunları çözer mi?" sorusuna alınan cevaplar aşağıdaki tabloda derlenmiştir.

Tablo 14: AB üyeliği kobilerin sorunlarını çözmeye yeter mi?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Evet	8
Hayır	3
Bir kısmını	5

Sektörün genelde yaşadığı sorunlar açısından bakılacak olursa özellikle sektöre gelecek olan standart ve düzen sayesinde hali hazırda sorun olarak karşımıza çıkan durumların pek çoğu çözüme kavuşturulabilecek olup işletmelerin de bu konuya olan güvenleri tamdır.

"Türkiye'nin AB'ye tam üye olması sektörünüzdeki KOBİ'lerin AB KOBİ'leri ile rekabet edebilirlik düzeyleri dengeli bir biçimde olabilir mi?" olarak sorulan soru ile ilgili elde edilen veriler aşağıdaki gibidir.

Tablo 15: Kobilerin Rekabet Edebilirliği Söz Konusu Olabilir mi?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Evet	13
Hayır	2
Değişir	1

Genel anlamda tüm sektörlerde hali hazırda en büyük tereddüt sebeplerinden biri olan ve Avrupa Birliği ile yapılacak karşılıklı anlaşmalar sırasında Avrupa Birliği'ne ülkemiz genelinde faaliyet gösteren işletmelerin rekabet güçlerini elinden alacak kararları uygulamaya koyması ihtimali yine mermer sektöründeki işletmeler için de soru işareti olmaktadır. Buna rağmen

işletmeler genel anlamda dengenin korunacağına olan inançlarını korumaktadırlar.

“AB’ye entegre süreci içerisinde sektörünüzdeki KOBİ’ler için devletten neler beklemektesiniz?” sorusu yapılan çalışmada katılımcıların en fazla yorum kattıkları cevap olmuş ve tek bir seçenek her katılımcı tarafından tercih edilmiş olarak kabul edilmesine rağmen genel beklentiler aşağıdaki şekilde ve genel anlamda oluşmuştur.

Tablo 16: Entegre Sürecinde Devletten Ne Bekleniyor?

KAVRAMLAR	İŞLETME SAYISI
Teşvik	5
Üretim Desteği	2
İhracat Desteği	2
Bilgilendirme	2
Yatırım Desteği	2
Kredi	1

Sektörün AB ülkeleriyle rekabet edebilirlik oranının çok yüksek olduğunu vurgulayan işletmeler, ocak rezervlerinin yüksekliği ve üretimini yaptıkları mermerlerin çok farklı renk ve çeşitte olmasının bu ülkelerle rekabette kendilerine avantaj sağladığını ancak döviz kurunun ve sektöre devlet tarafından sağlanan teşviklerin düşük, üretim maliyetlerinin (elektrik, su, akaryakıt gibi) yüksek olmasının kendilerini rekabette olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Sektördeki işletmeler AB’ye girişin maliyetler anlamında kendilerine bir çözüm getirmeyeceğini ancak pazarlama sorunlarını çözebileceğini ifade etmişlerdir. AB’ye entegre süreci içinde sektördeki KOBİ’ler devletten bu süreçle ilgili bilgilendirilmelerini, kendilerine sektörel teşviklerin ve fonların sağlanmasını, üretimle ilgili yüksek maliyetler konusunda çözümler üretilmesini, sektördeki her işletmeye aynı yaptırımların uygulanarak piyasadaki haksız rekabetin giderilmesini beklediklerini belirtmişlerdir.

7. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Mermer sektöründe faaliyet gösteren işletmeler diğer bir çok sektörden farklı olarak yer altındaki kaynakları yer üstüne çıkartarak ülke ekonomisine katma değer sağlamaktadırlar. Bu işletmelerin fabrikaları genellikle şehir merkezinde değil, açmış oldukları ocakların yanında bulunmaktadır. Bu ise devletin hizmet götüremediği bir çok yöreye gidilerek özellikle kırsal kesimlere katma değer sağlamaktadır. Ayrıca mermer sektöründe Bilecik ili çok önemli bir yere sahip olup mermer rezervi bakımından 450 milyon m³ ile en önemli 5 ilimizin arasında yer almaktadır. Bilecik ilinde bulunan mermer sanayicileri tarafından üretilen, Bilecik Bej mermerleri dünyanın seksen ülkesine ihraç edilmektedir. Türkiye mermer ihracatının yaklaşık %15’lik kısmı da Bilecik tarafından yapılmaktadır. Bu

nedenle Bilecik'te mermer sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin AB hakkında görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi yönünü AB'ye çevirmiş Türkiye'de mermer sektöründeki işletmelerin bu konu hakkındaki yaklaşımlarını ortaya koymaya yardımcı olacaktır.

Türkiye açısından hayati önem taşıyan ve girilmesi için büyük çaba sarf edilen AB ile ilgili olarak bu çalışmadan elde edilen bulgular mermer sektörü açısından AB hakkında önemli bilgiler vermektedir. Araştırmaya katılan işletmelerin büyük çoğunluğu AB'ye girmek istemekte, bunu desteklemekte, zorda olsa bir süre sonra Türkiye'nin AB'ye alınacağına ve AB'nin hem ülkemiz hem de mermer sektörü açısından fırsat ve tehlikeler yaratacağına inanmaktadırlar. Özellikle AB'ye girilmesi halinde serbest dolaşım yeni pazarların elde edilmesini sağlayacak, iş ve çalışma hayatına yeni düzen ve standartların gelmesiyle eşit rekabet imkanı doğacaktır. Yeni teknik ve metodlar sayesinde kalite düzeyinde artış sağlanacaktır. AB'nin KOBİ'lere sağladığı kredilerden yararlanma imkanına kavuşacaklardır. Fakat şu anda bile AB Çerçeve Programları vasıtasıyla KOBİ'lere hibe fonlar sunmasına rağmen araştırmaya katılan işletmelerin bir çoğunun bundan haberi olmadığı gibi nasıl yararlanacaklarını bilmedikleri anlaşılmaktadır.

Mermer sektörünü bu fırsatların yanında çeşitli riskler de beklemektedir. Mermer sektöründeki bir çok işletme AB'nin belirleyeceği kriter ve standartlara uyum sağlamada güçlük çekebilecektir. Bu işletmeler kapanma tehlikesi ile karşı karşıya kalabileceklerdir. Türkiye'de şu anda mermer ocaklarının AB standardında olmaması bunun en önemli örneğini teşkil etmektedir. Yoğun rekabete dayanamayanlar ortadan kalkacak ve kaynakların yabancıların eline geçme riski doğacaktır. Aynı zamanda araştırmaya katılan KOBİ'lerin AB'nin mermer sektörü ile ilgili nasıl kriterleri ve standartları olduğunu tam anlamıyla bilmemektedirler. AB'de özellikle çevre ve üretim süreçlerinde çeşitli standartlar olduğu unutulmamalıdır.

Mermer sektöründe bulunan KOBİ'lerin yukarıdaki bu riskleri için şimdiden önlem almalı ve bunları fırsata dönüştürme yoluna gitmelidirler. Bunun içinde özellikle AB'nin mermer sektörü hakkında bilgiler edinmek, sağlanan fonlardan yararlanmak, fırsatları değerlendirmek ve karşılaşılabilecekleri tehlikeleri fırsata dönüştürmek için KOBİ'lerin KOSGEB, üniversiteler, ve TÜMMER gibi kuruluşlardan profesyonel desteklere ihtiyaçları vardır. Eğer KOBİ'ler şimdiden bu desteği aldıkları takdirde AB standartlarına ve ortaya attıkları kriterlere göre kendilerini yavaş yavaş yenileme yoluna gidebilirler. Ayrıca AB standartlarını ve rekabeti karşılamak için KOBİ'ler bir araya gelerek güçlerini birleştirerek sinerji yaratabilirler

Bu araştırmanın sonuçları Bilecik'te faaliyet gösteren 16 KOBİ'nin bulgularından elde edilmiştir. Bu nedenle, sadece mermercilik sektöründeki bu KOBİ'lerle ilgili değerlendirmeye imkan vermektedir. Bunun yanında Türkiye'de mermer sektöründe tüm KOBİ'leri kapsamı içine alan bir araştırma da gerçekleştirilebilir. Bu araştırma Türkiye genelinde yapılacak bu tür çalışmalar için bir ön çalışma olabilir ve onlara bir yol çizebilir.

KAYNAKÇA

1. ARSEVEN, Ali, Alan **Araştırma Yöntemi**, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2001.
2. BAŞMANAV, Seçil (Vural), **AB Terminolojisinde KOBİ'ler ile İlgili Sözcük ve Kavramlar**, T.C. Sanayi Ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Haziran 2001.
3. BAYDİLLİ, Kazım, “Vaat Vermekle Sermaye Tükenmiyor”, **Türkiye Doğal Taş Ve Teknolojileri Sektörel Yayın Organı**, İstanbul, Nisan 2004
4. ÇOLAKOĞLU, Mustafa H., **KOBİ Rehberi**, TOBB Genel Yayın No Genel : 359, Yorum Matbaacılık, Ankara 2002.
5. SABUNCU, Ahmet, **Türkiyede Mermer Sektörü ve Marble 2004**, 10. Uluslar Arası Mermer, Doğal Taş ve Teknolojileri Fuarı, İzmir Ticaret Odası, İzmir, Nisan, 2004.
6. ŞİMŞEK, Muhittin, **Ekonominin Lokomotifi KOBİ'lerin Olmazsa Olmazları**, Alfa Yayınları, 2002.
7. Stone Report Magazine, 13 Mart 2005.
8. TENLİ, Hale, **Mermer Sektörünün Potansiyeli**, Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü, İzmir Ticaret Odası, İzmir, 2002.
9. Turkish Time, Doğal Taş: Tek Eksik, Teknoloji , http://www.turkishtime.org/mayis/80_tr.htm, (22.11.2005).
10. YILMAZ, Hülya ve Ruhan SAFEL, **Mermer Sektörü**, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. Temmuz 2004.
11. <http://www.tummer.org.tr/index.php?n=10>, (22.11.2005).
12. <http://www.Avrupabilgimerkezi/Mermer.Htm>, (18.11.2005).
13. <http://www.Gaziantepeic.Org/İndex.Php?Sf=15>, (15.11.2005).
14. <http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/BilgiBankasi/12/KOBITesvikTebliğ.pdf>, (13.11.2005).
15. <http://www.tmmob.org.tr/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=112>, (15.11.2005).
16. <http://www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/politika/b5.html>, (12.11.2005).
17. <http://www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/politika/b7.html>, (12.11.2005).